

Kazimierz Rulka

"Teologia i Człowiek" : czasopismo Wydziału Teologicznego UMK w Toruniu

Studia Włocławskie 7, 476-479

2004

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Należy jednak zauważyć, że niejako zmusił on autora do, niezamierzonych zapewne, powtórzeń.

Książka jest bogato ilustrowana: 51 ilustracji, w dużej mierze zaczerpniętych z dawnych kart pocztowych. Piękne opracowanie graficzne i typograficzne publikacji, autorstwa Janusza Nowierskiego, nadające jej charakter bibliofilski, zostało jednak w znacznym stopniu zniweczone przez bardzo niewyraźne odbicie ilustracji.

Trzeba też zauważyć sporą liczbę błędów, zarówno merytorycznych (m.in. błędy w nazwiskach osób, w datach), jak i stylistycznych oraz drukarskich. A co myśleć o takim przypadku? Autor pisze, że obraz św. Witalisa „pierwotnie był w 1896 roku umieszczony w kościółku pw. św. Witalisa, obecnie w budynku Seminarium” (s. 53), tymczasem od wielu już lat znajduje się on znowu w kościółku (nad wejściem bocznym). Sugeruje to, że autor sam dawno nie oglądał zabytku, o którym pisze.

Szczególnie dużo błędów dostało się do bibliografii; widocznie nikt nie robił jej korekty. Brak też w niej jedynej do 2003 r. samoistnej (niewielkiej co prawda) publikacji o kościółku: *Pamiętka 600-lecia kościołka seminaryjskiego św. Witalisa we Włocławku 1330-1930*, Włocławek 1930; brak też innych przydatnych pozycji bibliograficznych: [R. Hankowska] A. Olejnik [pseud.], *Kościół Św. Witalisa we Włocławku*, „Ład Boży” 1988, nr 9, s. 6; [H. Brzuski] ks. H.B., *Restauracja kościółka św. Witalisa we Włocławku*, „Kronika Diecezji Włocławskiej” 28(1934), s. 282-283; *Odnowiony kościółek seminaryjski św. Witalisa oddany do użytku*, „Kronika Diecezji Włocławskiej” 56(1973), s. 177-178; S. Librowski, *Tryptyk włocławski*, „Ateneum Kapłańskie” 45(1946), s. 402-406.

Szkoda, że ta na pewno potrzebna i pięknie zaprojektowana publikacja ma tyle niedociągnięć.

K.R.

Andrzej Winiarski: *Historia kościoła pw. św. Witalisa we Włocławku*, Włocławek : Stow. Kolekcjonerów Dziedzictwa Kulturowego Kujaw i Ziemi Dobrzyńskiej 2003, 80 s. + wkładka kolor. ; il. ; 23,5 cm.

„Teologia i Człowiek”

czasopismo Wydziału Teologicznego UMK w Toruniu

W drugiej połowie listopada 2003 r. ukazał się pierwszy numer nowego czasopisma teologicznego, wydawanego jako półrocznik (w formacie B-5) przez funkcjonujący od 2001 roku Wydział Teologiczny Uniwersytetu M. Kopernika w Toruniu, a już na początku marca 2004 r. pojawił się następny numer za rok 2003. Przyjęty tytuł „Teologia i Człowiek” – według zamysłu twórców czasopisma – ma wyrażać prawdę, że „teologiczna refleksja Kościoła powinna być bliska człowiekowi, z jego kulturą, uwarunkowaniami życia” (nr 1, s. 7); prawdę, o której redakcja

ma zawsze pamiętać, zapraszając do współpracy teologów polskich, nie tylko ze środowiska toruńskiego.

Radę naukową czasopisma tworzą: ks. prof. dr hab. Jerzy Bagrowicz – dziekan Wydziału Teologicznego UMK, ks. prof. dr hab. Waldemar Chrostowski – UKSW i UMK, bp dr hab. Zbigniew Kiernikowski – prof. UMK, ks. prof. dr hab. Helmut Jan Sobeczko – UO, ks. prof. dr hab. Jerzy Lewandowski – UKSW, ks. dr Krzysztof Lewandowski – UMK. Funkcję redaktora naukowego pełni ks. dr hab. Krzysztof Konecki, a sekretarza redakcji ks. dr Tadeusz Lewandowski, obaj przez dłuższy czas redagujący teksty do „Ateneum Kapłańskiego” i mający doświadczenie w tym zakresie. Redaktorem wydawniczym jest Mirosława Buczyńska, znana z edytorskiego przygotowania do druku także innych publikacji wydawanych przez UMK. Teksty przeznaczone do publikacji w czasopiśmie poddawane są ocenie merytorycznej przez specjalistów z danej dziedziny wiedzy.

W czasopiśmie dotychczas wprowadzono cztery działy: 1) *Artykuły* (najobszerniejszy), 2) *Sprawozdania*, 3) *Informacje bibliograficzne*, 4) *Recenzje*.

Spośród 13 artykułów opublikowanych w pierwszym numerze najbliższej związane jest z tytułem czasopisma opracowanie ks. Czesława Rychlickiego *Miejsce i rola teologii w formacji chrześcijańskiej* (s. 105-122), które można by uważać nawet za artykuł programowy.

Aż pięć opracowań dotyczy myśli filozoficznej i teologicznej Ojca Świętego Jana Pawła II, co jest zapewne związane z 25-leciem jego pontyfikatu. Ks. Zdzisław Pawlak, specjalista z filozofii, przedstawia genezę antropologii filozoficznej Karola Wojtyły (s. 29-45), a ks. Jacek Szymański, moralista, omawia wyzwolenie charakter ludzkiej wolności według Jana Pawła II (s. 123-133). Trzech autorów podejmuje problematykę zawartą w encyklice *Novo millennio ineunte*: ks. Jerzy Miśurek pisze o sakramentalnym wymiarze duchowości w świetle tej encykliki (s. 135-149), Krystian Wojaczek – o komunii (wspólnocie) małżeńskiej jako podstawie świętości rodziny (s. 163-174), ks. Ireneusz Werbiński – o obrazie świętości odczytanym w tym dokumencie (s. 175-189).

Dwa artykuły dotyczą szeroko rozumianej problematyki liturgicznej: ks. Krzysztofa Koneckiego, redaktora naukowego czasopisma, *Celebracja Liturgii godzin anamnezą Misterium Chrystusa* (s. 71-81) oraz ks. Jana Perszona, kierownika Zakładu Teologii Fundamentalnej i Religiologii WT UMK, *Kaszubska obrzędowość pogrzebowa w świetle Dyrektorium Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów* (s. 217-229).

Poza tym należy odnotować artykuły ks. Mirosława Mroza o heterodoksalnych interpretacjach moralności w kontekście nauki św. Tomasza z Akwinu o pierwszeństwie łaski (s. 83-104); ks. Stanisława Urbańskiego *Spirytualizm modlitwy* (s. 151-162) i ks. Janusza Gręzlikowskiego *Sakramentalność małżeństwa w nauczaniu i ustawodawstwie Kościoła* (s. 191-216); ks. Jerzego Bagrowicza o nowej koncep-

cji podręcznika do nauki religii (s. 11-27); ks. Tadeusza Lewandowskiego o kazaniach maryjnych kardynała Joachima Meisnera (s. 47-69).

Numer drugi przynosi 11 kolejnych artykułów. Dwa pierwsze poruszają zagadnienia etyczne: ks. Paweł Góralczyk wykazuje, że wzgarda dla prawdy lub jej lekceważenie stwarza poważne niebezpieczeństwo zniekształcenia życia ludzkiego (s. 9-15). Ks. Ignacy Dec zastanawia się w swoim artykule nad podstawowymi zasadami etycznymi w uprawianiu nauki (s. 17-29). Problematykę uprawiania nauki podejmuje także ks. Remigiusz Sobański, poruszając w aspekcie prawniczym szczególnie aktualny problem w polskiej rzeczywistości kościelnej: relacji wydziałów teologicznych do seminariów duchownych (s. 31-41).

Problematykę dotyczącą wykorzystania *Katechizmu Kościoła katolickiego* w posłudze katechetycznej Kościoła w Polsce podejmuje ks. Jerzy Bagrowicz (s. 87-101).

W numerze znajdujemy także dwa artykuły poświęcone formacji kapłańskiej: ks. Ireneusz Werbiński pisze o kontemplacyjnym charakterze modlitwy w życiu kapłana (s. 115-137), a ks. Jacek Szymański o funkcjach i zadaniach spowiednika (s. 139-148).

Trzy artykuły zostały poświęcone omówieniu działalności osób, które zaznaczyły się w dziejach Kościoła w Polsce dziewiętnastego i dwudziestego wieku. Dwa z nich ukazują sylwetki naukowe polskich teologów: ks. Mirosław Mróz pisze o aktualności ostrzeżeń etyczno-moralnych zmarłego przeszło 50 lat temu (1952) ks. Franciszka Sawickiego (s. 43-67), a ks. Jerzy Lewandowski o personalistycznym rozumieniu ludzkiej wolności według ks. prof. Czesława Stanisława Bartnika (s. 149-156). Natomiast ks. Michał Machał przedstawia wybitnego kapłana Śląska, sługę Bożego ks. Roberta Spiske (1821-1888), założyciela zgromadzenia sióstr jadwizanek, oraz etapy jego procesu beatyfikacyjnego (s. 157-167).

Ks. Adam Durak omawia zagadnienie świętości w tekstach eucharystycznych wybranych formularzy mszalnych o świętych (s. 103-113).

Czasopismo w drugim numerze rozpoczęło praktykę, która – jak można mieć nadzieję – będzie kontynuowana: publikowania na swoich łamach także tekstów autorów spoza środowiska katolickiego. W tym numerze jest nim artykuł wybitnego uczonego i publicyisty protestanckiego, profesora teologii biblijnej na Uniwersytecie w Getyndze, Edwarda Lohse, który w swoim artykule (w języku niemieckim) ukazuje ekumeniczne przesłanie Listu do Rzymian (*Die ökumenische Botschaft des Römerbriefes*, s. 69-86).

W dziale sprawozdań zamieszczane są omówienia konferencji i sesji naukowych organizowanych przez Wydział Teologiczny UMK. W każdym z dwóch pierwszych numerów zostały umieszczone dwa takie omówienia: w pierwszym – z konferencji naukowej „Teologia wobec pluralizmu kultur” (21 XI 2002 r.) oraz sesji naukowej „Człowiek w zjednoczonej Europie” (5 XII 2002 r.); a w drugim –

z XVI Sympozjum Teologicznego „Kościoł a żydzi i judaizm” na temat „Ziemia Święta” (6 XI 2003 r.) oraz interdyscyplinarnej konferencji naukowej na temat tajemnicy światła (20 XI 2003 r.).

Poza tym warto odnotować zamieszczoną w numerze drugim informację bibliograficzną, autorstwa ks. Wojciecha Niedźwieckiego, zawierająca zestawienie bibliografii przydatnych do studium liturgiki (s. 183-190).

Nowe czasopismo nie ogranicza się do autorów ze swego własnego teologicznego środowiska toruńskiego. Spośród 18 autorów, których teksty opublikowano w pierwszym numerze czasopisma, przeważają co prawda zdecydowanie autorzy ze środowiska toruńskiego, ale trzech autorów reprezentuje inne środowiska naukowe: lubelskie, warszawskie i opolskie. Natomiast w numerze drugim na 16 autorów, którzy opublikowali w nim swoje teksty, aż ośmiu (50%) to teologowie spoza środowiska toruńskiego.

Wydziały teologiczne w Polsce starają się wypracować swoją specyfikę, o której decyduje ta dziedzina wiedzy teologicznej, w której dany wydział ma najbardziej znaczące osiągnięcia naukowe. W nowym czasopiśmie Wydziału Teologicznego UMK takiej specyfiki jeszcze się nie dostrzega, ale jest na to zapewne jeszcze za wcześnie.

Już z tych pierwszych numerów czasopisma widać jego rozwój, wyrażający się m.in. we wprowadzeniu w drugim numerze nowego działu *Informacje bibliograficzne* (należałoby starać się o jego kontynuowanie), wstępu *Od redakcji*, w którym została zaprezentowana treść tego numeru, oraz poszerzeniu działu recenzji. Należy mieć nadzieję, że w przyszłych numerach czasopisma zostaną wprowadzone spisy treści oraz streszczenia artykułów (publikowanych w języku polskim) w językach obcych. Warto zastanowić się, czy nie należałoby poszerzyć zakresu czasopisma poprzez dodanie działu informacji o działalności Wydziału, w tym o badaniach naukowych i publikacjach jego pracowników.

Zastanawia bardzo niski nakład nowego czasopisma: 350 egzemplarzy. Należy jednak sądzić, że w przyszłości zostanie on powiększony, a przyczynić się do tego może zwiększająca się liczba jego odbiorców.

ks. Kazimierz Rulka